

**Međunarodni
instrumenti
ljudskih prava**

Distribucija
OPŠTA
HRI/MC/2005/3
1.jun 2005.
Original: engleski

Četvrta međukomitetska sjednica, Ženeva, 20. – 22. jun 2005.
Sedamnaesti sastanak predsjedavajućih ugovornih organa ugovora o ljudskim pravima
Ženeva, 23. – 24. juni 2005.
Tačka 7 privremenog dnevnog reda

**Usaglašene smjernice o izvještavanju prema ugovorima o ljudskim
pravima uključujući i smjernice za zajednički osnovni dokument i
posebne dokumente koji se podnose za svaki konkretni ugovor**

Izvještaj sekretarijata

Ovaj dokument predstavlja revidiranu verziju nacрта usaglašanih smjernica u koji su uvrštene mnoge izmjene koje su predložili ugovorni organi, kao i zemlje-članice, agencije, fondovi i programi Ujedinjenih nacija, te nevladine organizacije. Dokument je pripremio sekretarijat na zahtjev trećeg međukomitetskog sastanka i šesnaestog sastanka predsjedavajućih ljudskih prava.

SADRŽAJ

Strana

PREDLOŽENE ZAJEDNIČKE SMJERNICE O IZVJEŠTAVANJU ORGANIMA ZA MONITORING MEĐUNARODNIH UGOVORA O LJUDSKIM PRAVIMA	4
Svrha smjernica	4
I. UPUTSTVO O PREPORUČLJIVOM PRISTUPU PROCESU PODNOŠENJA IZVJEŠTAJA.....	6
Svrha podnošenja izvještaja	6
Prikupljanje podataka i izrada izvještaja	7
Periodičnost	8
II. UPUTSTVO O PREPORUČENOJ FORMI SVIH IZVJEŠTAJA.....	9
III. UPUTSTVO O SADRŽAJU IZVJEŠTAJA	10
PRVI DIO IZVJEŠTAJA: GLAVNI ZAJEDNIČKI DOKUMENT.....	12
1. Opšte faktičke i statističke informacije o zemlji koja podnosi izvještaj.....	12
A. Demografske, ekonomske, društvene i kulturne karakteristike države	13
B. Ustavna, politička i pravna struktura države	13
2. Opšti okvir za zaštitu i promociju ljudskih prava.....	13
C. Prihvatanje međunarodnih normi ljudskih prava.....	13
D. Opšti zakonski okvir u kome su ljudska prava zaštićena na nacionalnom nivou	16
E. Opšti okvir za promociju ljudskih prava na nacionalnom nivou	17
F. Uloga procesa izvještavanja u promociji ljudskih prava na nacionalnom nivou	19
G. Druge vezane informacije o ljudskim pravima.....	20
3. Primjena materijalnih odredaba o ljudskim pravima zajedničkih za sve ili za većinu ugovora	21
H. Nediskriminacija i ravnopravnost.....	21
DRUGI DIO IZVJEŠTAJA: SPECIFIČNI DOKUMENT KOJI SE ODNOSI NA KONKRETNI UGOVOR O LJUDSKIM PRAVIMA.....	24
DODATAK 1 Mandat ugovornih organa da zahtijevaju izvještaje od država- potpisnica.....	26
DODATAK 2 Međunarodne konvencije koje se odnose na pitanja ljudskih prava...30	
A. Glavne međunarodne konvencije i protokoli o ljudskim pravima	30

B. Druge konvencije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima i konvencije s tim u vezi	30
C. Konvencija Međunarodne organizacije rada – ILO.....	31
D. Konvencije Obrazovne, naučne i kulturne organizacije Ujedinjenih nacija – UNESCO	32
E. Konvencije Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu.....	32
F. Ženevska Konvencija i drugi ugovori o međunarodnom humanitarnom pravu.	33
DODATAK 3 Svjetske konferencije	34
DODATAK 4 Pokazatelji koji se odnose na ljudska prava.....	35
DODATAK 5 Milenijumski razvojni ciljevi.....	37

PREDLOŽENE ZAJEDNIČKE SMJERNICE O IZVJEŠTAVANJU ORGANIMA ZA
MONITORING MEĐUNARODNIH UGOVORA O LJUDSKIM PRAVIMA

Svrha smjernica

1. Ove smjernice imaju za cilj da budu putokaz zemaljama-članicama u njihovom ispunjavanju obaveza preuzetih prema:

- članu 40 Međunarodne Konvencije o građanskim i političkim pravima (ICCPR), o čemu se izvještaj šalje Vijeću za ljudska prava (HRC);
- članu 16 Međunarodne Konvencije o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR) o čemu se izvještaj šalje Komitetu za ekonomska, socijalna i kulturna prava (CESCR);
- članu 9 Međunarodne Konvencije za ukidanje svih oblika rasne diskriminacije (ICERD), o čemu se izvještaj šalje Komitetu za ukidanje rasne diskriminacije (CERD);
- članu 18 Konvencije za ukidanje diskriminacije žena o čemu se izvještaj šalje Komitetu za ukidanje diskriminacije žena (CEDAW);
- članu 19 Konvencije protiv mučenja i drugih oblika okrutnog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja o čemu se izvještaj šalje Komitetu protiv torture (CAT);
- članu 44 Konvencije o pravima djeteta o čemu se izvještaj šalje Komitetu za prava djeteta (CRC);
- članu 73 Međunarodne Konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica o čemu se izvještaj šalje Komitetu za radnike migrante (CMW).

Ove smjernice ne primjenjuju se na izvještaje koje dostavljaju države prema članu 8 Opcionog Protokola uz Konvenciju o pravima djeteta o uključenosti djece u oružane sukobe i člana 12 Opcionog Protokola uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, iako zemlje-članice možda žele da razmotre informacije date u tim izvještajima prilikom pripreme njihovih drugih izvještaja upućenih drugim ugovornim organima.

2. Zemlje-članice preuzimaju obavezu da na osnovu svakog od ovih ugovora o ljudskim pravima, u skladu s njegovim odredbama (reproduciranim u dodatku 1) dostave relevantnom organu ugovora izvještaj o mjerama što obuhvata i zakonske, pravosudne, upravne i druge mjere koje su usvojile i napredak koji je postignut u ispunjenju ili poštovanju prava priznatih dotičnim ugovorom. Većina ugovora takođe zahtijeva od zemalja-članica da navedu u izvještajima faktore i poteškoće, ako ih je bilo, koji su uticali na primjenu ugovora.

3. Izvještaji pripremljeni na osnovu ovih smjernica omogućiće svakom ugovornom organu i zemlji-članici da dobije kompletnu sliku napretka postignutog u primjeni relevantnih ugovora, da stavi međunarodne obaveze države u odnosu na ljudska prava u širi kontekst i daće svakom komitetu jedan uniforman okvir unutar koga on, u saradnji s drugim ugovornim organima može raditi.

4. Poštovanjem ovih smjernica postići će se sljedeće:

- (a) Izbjegavanje dupliranja informacije koje su već dostavljene drugim ugovornim organima;
- (b) Svođenje na najmanju mjeru mogućnosti da izvještaj bude ocijenjen kao neodgovarajući po obimu i nedovoljno detaljan da bi ugovorni organi mogli ispuniti svoj mandat;
- (c) Smanjivanje potrebe da komitet traži dodatne informacije prije razmatranja izvještaja;
- (d) Omogućavanje svim komitetima da budu dosljedni u razmatranju izvještaja koji su im podneseni i
- (e) Pomoć komitetu da razmotri stanje ljudskih prava u svakoj zemlji-članici ravnopravno.

5. Države imaju obavezu da podnose izvještaj o primjeni samo onih odredaba koje su prihvatile. Treba napomenuti da, tamo gdje se to smatra podesnim prema određenom ugovoru, svaki ugovorni organ može zatražiti od zemalja-članica dodatne informacije u cilju ispunjavanja svog mandata da prati ispunjavanje obaveza od strane zemalja-članica prema navedenom ugovoru, bez obzira na podnošenje izvještaja prema ovim smjernicama.

6. Ove smjernice predstavljaju uputstvo zemaljama-članicama o preporučenoj formi i sadržaju izvještaja koje treba podnositi u okviru ispunjavanja obaveze države da izvještava svaki ugovorni organ koji prati provođenje ugovora koje je država prihvatila. One su podijeljene na tri dijela. Dio I i II odnose se na sve izvještaje koji se pripremaju za podnošenje bilo kom ugovornom organu i u njima se daju opšte smjernice o preporučenom pristupu procesu pravljenja izvještaja i preporučenoj formi izvještaja. Dio III donosi smjernice državama o sadržaju zajedničkog osnovnog dokumenta koji treba podnijeti svim ugovornim organima i specifičnog ciljanog dokumenta koji se podnosi svakom pojedinačnom ugovornom organu.

I. UPUTSTVO O PREPORUČLJIVOM PRISTUPU PROCESU PODNOŠENJA IZVJEŠTAJA

Svrha podnošenja izvještaja

Sveukupna perspektiva ljudskih prava

7. Revidirani sistem izvještavanja ima namjeru da obezbijedi jedan koherentan okvir u kome države mogu ispunjavati svoju obavezu podnošenja izvještaja prema svim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima kojima su pristupile i koje su prihvatile kao dio jednog koordiniranog i usmjerenog procesa. Ovaj pristup koji je podržao generalni sekretar i Generalna skupština, odražava sveukupnu perspektivu ljudskih prava koju je uspostavila Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima i koja je potvrđena u ugovorima o ljudskim pravima: da su ljudska prava nedjeljiva i međusobno povezana i da se svakom pravu koje ovi dokumenti priznaju mora pridati podjednak značaj. Prilikom izvještavanja, države treba da razmotre primjenu prava koje štiti svaki ugovor u širem kontekstu primjene svih međunarodnih obaveza u odnosu na ljudska prava.

Posvećenost ugovorima

8. Kroz proces izvještavanja država ponovno potvrđuje svoju trajnu posvećenost poštovanju i obezbjeđenju poštovanja prava navedenih u ugovorima koje je prihvatila. Ovu posvećenost treba posmatrati u širem kontekstu predanosti svih država “promociji poštovanja prava i sloboda [koje navodi Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima] i mjerama, na nacionalnom i međunarodnom planu, kojima se obezbjeđuje njihovo univerzalno i efikasno priznanje i poštovanje”[...].

Pregled primjene ljudskih prava na nacionalnom nivou

9. Zemlje-članice treba da gledaju na proces pripreme izvještaja ne samo kao ispunjenje jedne međunarodne obaveze, nego i kao priliku da se napravi napravi pregled stanja ljudskih prava u zemlji u cilju planiranja politike i njene primjene. Proces pripreme izvještaja nudi priliku svakoj zemlji-članici za sljedeće:

- (a) Provođenje sveobuhvatnog pregleda mjera preduzetih radi usklađivanja nacionalnih propisa i politike s odredbama relevantnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima koje je država prihvatila;
- (b) Praćenje napretka postignutog u promociji uživanja prava navedenih u ugovorima u kontekstu opšte promocije ljudskih prava;
- (c) Identifikovanje problema i nedostataka u pristupu provođenju ugovora u djelo;
- (d) Procjena budućih potreba i ciljeva za efikasniju primjenu ugovora i
- (e) Planiranje i razrada odgovarajućih politika za postizanje ovih ciljevas.

10. Proces izvještavanja treba da podstakne i olakša, na nacionalnom nivou, učešće javnosti, javnu odgovornost nosilaca državne politike i konstruktivan angažman s građanskim društvom vođen u duhu saradnje i uzajamnog poštovanja s ciljem unapređenja uživanja svih prava koje štite relevantne konvencije.

Osnov za konstruktivan dijalog na međunarodnom nivou

11. Na međunarodnom nivou postupak izvještavanja čini okvir za jedan konstruktivna dijalog između država i ugovornih organa. Ugovorni organi kroz ove smjernice žele da naglase svoju podsticajnu ulogu u jačanju efikasne primjene međunarodnih instrumenata ljudskih prava i u podsticanju međunarodne saradnje u promociji i zaštiti ljudskih prava uopšteno.

Prikupljanje podataka i izrada izvještaja

12. Svaka država je prihvatila bar jedan glavni ugovor o ljudskim pravima, a više od 75 posto njih je prihvatilo četiri i više ugovora. Kao posljedicu toga države imaju prilično velike obaveze slanja izvještaja i one bi trebale imati koristi od usvajanja ovakvog jednog koordiniranog pristupa postupku izvještavanja prema ugovornim organima.

13. Ugovorni organi su preporučili da države razmotre uspostavu odgovarajućeg institucionalnog okvira za pripremu izvještaja. Ove institucionalne strukture—to može biti jedna međuministarsku komisiju za izradu izvještaja i/ili fokalne tačke za izvještavanje u svakom relevantnom organu vlasti—treba da daju podršku pri ispunjavanju svih izvještajnih obaveza prema svim instrumentima za ljudska prava i vezanim međunarodnim ugovorima (npr. Konvencije Međunarodne Organizacije rada i Organizacije za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija) i one treba da obezbijede jedan efikasan mehanizam koordinacije praćenja završnih napomena ugovornih organa. One treba da omoguće uključivanje subjekata na nižem nivou od nacionalnog ako takvih ima u zemlji i to treba da bude stalni organ.

14. Ove institucionalne strukture treba da razrade efikasan sistem—uz podršku modernih tehnologija— za sveobuhvatno i trajno prikupljanje (od relevantnih ministarstava i državnih statističkih agencija) svih statističkih podataka i drugih relevantnih podataka u vezi s primjenom ljudskih prava. Tehničku pomoć može pružiti Kancelarija Visokog komesara za ljudska prava (OHCHR) Ujedinjenih nacija u saradnji s Odjeljenjem za unapređenje žena (DAW), te druge relevantne agencije Ujedinjenih nacija.

15. Stalne institucionalne strukture ovakve prirode mogu podržati državu u ispunjavanju drugih obaveza u odnosu na izvještavanje, na primjer praćenjem međunarodnih konferencija i samita, nadzorom nad primjenom milenijumskih ciljeva itd. Većina informacija prikupljena za ovakve izvještaje može poslužiti za pripremu izvještaja države ugovornim organima.

Periodičnost

16. U skladu s uslovima svakog relevantnog ugovora, svaka zemlja-članica preduzima na sebe obavezu podnošenja izvještaja o mjerama koje su preduzete da bi se provela u djelo prava koja garantuje dotični ugovor i o postignutom napretku u tom pogledu u određenom vremenskom roku nakon usvajanja dotičnog ugovora. Nakon toga, od države se traži da dostavlja periodično dalje ugovore u skladu s odredbama svakog ugovora. Periodičnost ovih izvještaja razlikuje se za svaki ugovor.

17. Zajednički osnovni dokument koji se predaje zajedno s raznim drugim dokumentima specifičnima za druge ugovore, predstavlja prvi dio izvještaja koji se šalje pojedinim agencijama U odnosu na različite datume pristupanja ugovoru i u odnosu na

periodičnost, ovi ugovori neće biti gotovi istovremeno. Države treba da koordiniraju pripremu izvještaja u konsultaciji s relevantnim ugovornim organima u cilju pravovremene dostave izvještaja. To će omogućiti državi da u potpunosti uživa privilegiju da dostavi informacije koje traži više ugovornih organa u jednom zajedničkom osnovnom dokumentu.

18. Može se desiti da izvještaji dostavljeni nakon određenog vremena ne ispunjavaju sve zahtjeve ugovornih organa ako se prilikom dostavljanja dokumenta koji se odnosi na određeni konkretni ugovorni organ informacije koje se nalaze u zajedničkom glavnom dokumentu više nisu aktuelne. Stoga države treba da pregledaju glavni zajednički dokument svaki put kad dostavljaju dokument za određeni ugovor i naprave eventualne izmjene i dopune. Ako nije potrebno vršiti nikakve izmjene, to treba navesti u dokumentu specifičnom za dotični ugovor navodeći datum posljednjeg pregleda glavnog dokumenta.

II. UPUTSTVO O PREPORUČENOJ FORMI SVIH IZVJEŠTAJA

19. Informacije koje države smatraju relevantnima za pomoć ugovornim organima u razumijevanju situacije u zemlji treba da budu prezentirane na sažet i strukturisan način. Mada je razumljivo da neke zemlje imaju složene ustavne aranžmane koji treba da se odražavaju u njihovom izvještaju, izvještaji ne smiju biti predugački. Ako je moguće, glavni zajednički dokument ne treba da bude duži od 60-80 stranica, inicijalni dokument specifičan za određeni ugovor treba da bude duži od 60 stranica, a naredni dokumenti specifični za određeni ugovor treba da budu ograničeni na 40 stranica. Stranice treba da budu formatirane papir A4 s razmakom od 1.5 red i tekstem veličine 12 u fontu Times New Roman.

20. Države treba da posebno dostave kopije glavnih zakonskih, pravosudnih, upravnih i drugih tekstova na koje se poziva izvještaj napisane na radnom jeziku relevantnog komiteta. Ovi tekstovi neće se reproducirati za opštu upotrebu, nego će biti na raspolaganju relevantnim komitetima za konsultacije. Ako određeni tekst nije citiran u izvještaju ili dostavljen u njegovom prilogu, sam izvještaj treba da sadrži dovoljno informacija da bi bio razumljiv bez pozivanja na dotični tekst.

21. Izvještaji treba da sadrže puno objašnjenje svih skraćenica korištenih u tekstu, posebno kada se one odnose na nacionalne institucije, organizacije, zakoni itd. za koje je jasno da će teško biti razumljive izvan države-potpisnice.

22. Izvještaje treba dostaviti na jednom od zvaničnih jezika Ujedinjenih nacija (arapski, kineski, engleski, francuski, ruski ili španski).

23. Izvještaje treba pažljivo pregledati prije slanja generalnom sekretaru da bi se provjerilo da je jezik razumljiv i tačan. U interesu efikasnosti, izvještaje koje dostavljaju države čiji je zvanični jezik jedan od radnih jezika Ujedinjenih nacija Sekretarijat neće uređivati. Izvještaje koje dostavljaju države čiji zvanični jezik nije jedan od radnih jezika Ujedinjenih nacija Sekretarijat će uređivati. Bez obzira na to, u cilju olakšanja procesa prevođenja i uređivanja i radi izbjegavanja rizika od grešaka i nerazumijevanja, preporučuje se da konačni tekst uredi/revidira revizor stručan za jezik na kome se dostavlja izvještaj.

24. Izvještaje treba dostaviti u elektronskom obliku (na disketi, CD-ROM-u ili putem elektronske pošte), kao i u odštampanoj verziji.

25. Ako se po prijemu izvještaja utvrdi da je on očigledno nepotpun ili da mu je potrebno puno revizije, izvještaj može biti vraćen državi-potpisnici da ga izmijeni prije nego što ga generalni sekretar prihvati.

III. UPUTSTVO O SADRŽAJU IZVJEŠTAJA

Opšte napomene

26. Svaki izvještaj sastoji se od dva komplementarna dokumenta: jedan ažurirani zajednički dokument i ciljani dokument specifičan za dotični ugovor. Zajednički glavni dokument dostavlja se svim ugovornim organima zajedno s ciljanim specifičnim dokumentom koji se odnosi na relevantni ugovor. Oba dokumenta čine sastavni dio izvještaja države: ukoliko država-potpisnica ne preda oba dijela izvještaja s ažurnim informacijama neće se smatrati da je ispunila svoju obavezu izvještavanja prema relevantnom ugovoru.

27. Zajednički glavni dokument treba da sadrži informacije koje se odnose na primjenu svakog ugovora koji je potpisala dotična država koja šalje izvještaj i koji može biti bitan za sve ili za mnoge organe monitoringa ugovornih organa. Cilj je da se izbjegne reprodukcija istih informacija u više dokumenata koji se prave na osnovu odredaba raznih ugovora. To takođe omogućava svakom Komitetu da razmatra primjenu ugovora u širem kontekst zaštite ljudskih prava u dotičnoj državi.

28. Dokument specifičan za konkretni ugovor treba da sadrži informacije koje se odnose na primjenu tog konkretnog ugovora što posebno zanima komitet koji to nadgleda ili informacije na koje treba posebno skretnuti pažnju tog komiteta, kao i sva ostala pitanja koja izazivaju bojazan koja komitet može posebno pokrenuti pojedinačno.

29. Svaki dokument se može dostaviti posebno. Međutim, državama se savjetuje da pristupe svojim obavezama u pogledu izvještavanja kao dio jednog koordiniranog procesa gdje treba svesti na najmanju moguću mjeru period između slanja zajedničkog glavnog dokumenta i specifičnog dokumenta koji se odnosi na konkretni ugovor da bi se obezbijedila što veća aktuelnost i ažurnost glavnog zajedničkog dokumenta u vrijeme razmatranja specifičnog dokumenta. Ugovorni organi može eventualno zatražiti da se ažurira glavni zajednički dokument ako smatra da su informacije koje on sadrži zastarjele. Ažurirani podaci mogu se dostaviti u vidu dodatka postojećem glavnom zajedničkom dokumentu ili kao njegova nova revidirana verzija što zavisi od obima izmjena koje treba uvrstiti.

30. Postupak izvještavanja prema ovom sistemu izgleda ovako:

- (a) Država-potpisnica dostavlja glavni zajednički dokument generalnom sekretaru koji ga dalje šalje svakom ugovornom organu koji prati provođenje ugovora koje je potpisala država;
- (b) Država-potpisnica dostavlja dokument specifičan za konkretni ugovor generalnom sekretaru koji ga dalje šalje određenom ugovornom organu;
- (c) Svaki ugovorni organ razmatra izvještaj države koji se sastoji od glavnog zajedničkog dokumenta i dokumenta specifičnog za određeni ugovor prema svomim procedurama.

31. Izvještaji su prilika za državu-potpisnicu da predoči svakom ugovornom organu obim poštovanja zakona i prakse u odnosu na ugovore o ljudskim pravima koje je potpisala i kojima je pristupila.

32. Izvještaji treba da sadrže informacije dovoljne da svaki ugovorni organ stekne sveobuhvatno razumijevanje primjene relevantnog ugovora u dotičnoj zemlji.

33. Izvještaji treba da elaboriraju situaciju *de facto* i *de jure* u vezi s primjenom odredaba ugovora o ljudskim pravima kojima je država pristupila. Izvještaji ne treba da se svedu na nabrojanje ili opis pravnih instrumenata koje je usvojila dotična zemlja u

posljednje vrijeme, nego treba da navedu kako se ti pravni instrumenti odražavaju na aktualne ekonomske, političke, socijalne i kulturne realnosti i opšte uslove u zemlji.

34. Države koje po prvi put pripremaju glavni zajednički dokument, a koje su već podnosile izvještaje nekim ili nekom ugovornom organu mogu eventualno željeti da se prilikom pripreme glavnog zajedničkog izvještaja pozovu na informacije sadržane u tom dokumentu u mjeri u kojoj je on još aktuelan.

PRVI DIO IZVJEŠTAJA: GLAVNI ZAJEDNIČKI DOKUMENT

35. Radi lakoće, glavni zajednički dokument treba da ima takvu strukturu da se poglavlja označavaju od A do J u skladu sa smjernicama. Glavni zajednički dokument treba da sadrži sljedeće informacije:

1. Opšte faktičke i statističke informacije o zemlji koja podnosi izvještaj

36. Ovaj dio treba da predoči opšte faktičke i statističke informacije koje treba da pomognu komitetima da shvate politički, pravni, društveni i ekonomski kontekst u kome treba razumijevati primjenu ljudskih prava u dotičnoj zemlji.

37. Izvještaj treba da sadrži opšti pregled podataka dovoljan da pomogne ugovornim organima u ocjeni primjene ugovora od strane države. Ovaj pregled treba da bude izložen na prihvatljiv način uz potrebna objašnjenja. Relevantni statistički podaci grupisani prema dobi, poli i drugim populacionim grupama, mogu biti rezimirani u tekstu izvještaja po potrebi.

38. Kako će mnogi statistički pokazatelji biti relevantni za mnoge dijelove izvještaja, potpune statističke informacije treba da budu izložene zajedno u tabelama datima kao prilog dokumentu u vidu zbirke statističkih podataka. Ove informacije treba da budu grupisane prema polu i životnoj dobi (tako da se bar razlikuju djeca i mladi ispod 18 godina) tako da omoguće poređenje kroz određeni vremenski period i treba da navedu izvor podataka. Podaci dalje treba da budu grupisani po potrebi u odnosu na druge demografske grupe što obuhvata, *inter alia*, rasne, etničke, domorodačke, jezičke ili vjerske grupe, lica s invaliditetom, manjine, interno raseljena lica i strane državljane uključujući i izbjeglice, tražioce azila, apatride ili migrante.

39. Spisak pokazatelja koji mogu biti značajni za izvještavanje prema međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima dat je u dodatku br. 4. Mnoge države možda nisu u

poziciji da daju podatke koji se odnose na sve pokazatelje. Države s posebnim poteškoćama u obezbjeđenje potpunih statističkih podataka koji se odnose na njihove obaveze na polju ljudskih prava treba da razjasne te poteškoće u glavnom zajedničkom dokumentu.

A. Demografske, ekonomske, društvene i kulturne karakteristike države

40. Države mogu dati inicijalne opšte informacije o nacionalnim karakteristikama zemlje. Države treba da se suzdrže od detaljnih istorijskih narativa, dovoljno je dati sažet pregled ključnih istorijskih činjenica ako su one potrebne da bi ugovornim organima pomogle u razumijevanje konteksta provođenja konkretnog ugovora u toj zemlji.

41. Države treba da daju tačne informacije o glavnim etničkim i demografskim karakteristikama zemlje i njenog stanovništva.

42. Države treba da daju tačne informacije o standardu života raznih dijelova stanovništva, kao i zajedničke ekonomske statistike.

43. Države treba da daju tačne informacije o stanju kriminala i provođenju pravde, a to obuhvata i navođenje profila počinitelja krivičnih djela i žrtava zločina, te sve posebne podatke o zločinima motivisanim rasizmom i ksenofobijom.

B. Ustavna, politička i pravna struktura države

44. Države treba da daju opis ustavne strukture države, te njenog zakonskog i političkog okvira što obuhvata i način vršenja vlasti, izborni sistem, organizaciju izvršne, pravosudne i zakonodavne vlasti.

2. Opšti okvir za zaštitu i promociju ljudskih prava

C. Prihvatanje međunarodnih normi ljudskih prava

45. Države treba da daju informacije o statusu svih glavnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima. Informacije mogu biti organizovane u vidu grafikona ili tabela. One treba da sadrže informacije o sljedećem:

- (a) *Ratifikacija glavnih međunarodnih instrumenata ljudskih prava*
Informacija o statusu ratifikacije glavnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima i opcionalnih protokola nabrojanih u Dodatku 2, dio A, navodeći da li i kada država namjerava pristupiti onim instrumentima kojima još nije pristupila ili koje je potpisala, ali ih još nije ratifikovala.
- (b) *Reservacije i izjave.* U slučaju da država izrazi rezervu prema nekom ugovoru ili dijelu ugovora kome je pristupila, glavni zajednički dokument treba da objasni:
- (i) Obim ove rezerve;
 - (ii) Razlog zašto je rezerva smatrana potrebnom i zašto se zadržava;
 - (iii) Tačan efekat rezerve u smislu nacionalnog prava i politike;
 - (iv) Da li je kakva rezerva koju je izrazila država-potpisnica u odnosu na obaveze koje proističu iz nekog ugovora u skladu s obavezama u pogledu istih prava navedenih u drugim ugovorima i
 - (v) U duhu Svjetske Konferencije o ljudskim pravima i sličnih konferencija koje su podstakle države da razmotre mogućnost revizije rezervi i njihovog eventualnog povlačenja (vidjeti A/CONF.157/23, dio II, stavovi 5 i 46), te postojanja planova o ograničenju efekata rezervi i njihovog konačnog povlačenja u specifičnom vremenskom okviru.
- (c) *Derogacije, restrikcije ili ograničenja.* U slučajevima kada su države ograničile ili derogirale zakonom ili običajem odredbe nekog ugovora čije su potpisnice, glavni dokument treba da sadrži informaciju kojom se objašnjava obim derogiranja, restrikcije ili ograničenja, okolnosti kojima se to pravda i vrijeme predviđeno za njihovo povlačenje.

- (d) *Primjedbe drugih zemalja-potpisnica.* Države treba da navedu da li je neka druga država imala primjedbu na rezerve, derogacije, restrikcije ili ograničenja nekih odredaba relevantnog ugovora.

46. Države mogu željeti da u izvještaj uvrste informacije koje se odnose na njihovo prihvatanje drugih međunarodnih normi koje se odnose na ljudska prava, posebno ako su te informacije direktno bitne za provođenje odredaba glavnih međunarodnih ugovora o ljudskim pravima od strane te države. Posebno, skreće se pažnja državama na sljedeće relevantne izvore informacija:

- (a) *Ratifikacija drugih ugovora Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima i tome sličnih ugovora.* Države mogu navesti da li su potpisnice nekih drugih konvencija Ujedinjenih nacija koje se odnose na ljudska prava nabrojanih u Dodatku 2, dio B.

- (b) *Ratifikacija konvencija MOR-a – Međunarodne organizacije rada.* Države mogu eventualno navesti da li su potpisnice nekih konvencija MOR-a koje se odnose na ljudska prava nabrojanih u Dodatku 2, dio C.

Ako je država već dostavila izvještaj nadležnom nadzornom komitetu MOR-a koji je bitan i vezan za odredbe međunarodnih ugovora o ljudskim pravima čija je ta država potpisnica, ona se može eventualno pozvati na dotične dijelove tog izvještaja da ne bi ponavljala informacije koje se tamo nalaze.

- (c) *Ratifikacija Haške konvencije o međunarodnom privatnom pravu.* Države mogu eventualno navesti da li su potpisnice Haške konvencije o međunarodnom privatnom pravu relevantne za zaštitu ljudskih prava kako je to nabrojano u Dodatku 2, dio D.

- (d) *Ratifikacija Ženevske konvencije i drugih humanitarnih ugovora.* Države treba da navedu da li su potpisnice Haške ili Ženevske konvencije o međunarodnom humanitarnom pravu i drugih ugovora humanitarnog karaktera relevantnih za zaštitu ljudskih prava kako je to nabrojano u Dodatku 2, dio E.

- (e) *Ratifikacija regionalnih konvencija o ljudskim pravima.* Države mogu navesti da li su potpisnice neke druge Konvencije o ljudskim pravima. Ako ovakva Konvencija traži od države da podnese izvještaj, zemlja koja podnosi izvještaj može eventualno koordinirati korištenje relevantnih informacija radi ispunjenja svojih obaveza u odnosu na izvještavanje.

D. Opšti zakonski okvir u kome su ljudska prava zaštićena na nacionalnom nivou

47. Države treba da navedu specifični zakonski kontekst u kome se štite ljudska prava u zemlji. Posebno, informacije treba dati o sljedećem:

- (a) Koji pravosudni, upravni ili drugi nadležni organi imaju ovlaštenja koja se tiču pitanja ljudskih prava i obim tih ovlaštenja;
- (b) Raspoloživi lijekovi dostupni pojedincu koji tvrdi da su njegova/njena prava prekršena i sistem naknade i rehabilitacije postojećim žrtvama;
- (c) Da li su neka prava navedena u raznim instrumentima ljudskih prava zaštićena bilo ustavom, poveljom o ljudskim pravima ili drugim osnovnim zakonom i ako jesu, koje se odredbe odnose na derogaciju i pod kakvim okolnostima;
- (d) U kojoj mjeri su ugovori o ljudskim pravima uvršteni u nacionalni pravni sistem;
- (e) Da li se već sud, drugi tribunal ili upravne vlasti pozivale i da li se pozivaju na odredbe raznih instrumenata ljudskih prava ili ih direktno primjenjivao ili su one eventualno inkorporirane u domaće pravo ili upravne propise radi njihove primjene;
- (f) Da li postoji neka institucija ili nacionalna mašinerija odgovorna za nadzor nad primjenom ljudskih prava uključujući i mašineriju za unapređenje položaja žena ili mašinerije koja ima namjeru da se pozabavi posebnom situacijom djece, starijih lica, lica s invaliditetom, manjina i domorodačkih naroda, izbjeglica i interno raseljenih lica, radnika migranata, stranaca i

nedržavljana, kao i drugih grupa, mandat ovih institucija i koje ljudske i finansijske resurse mogu koristiti.

- (g) Da li država prihvata nadležnost nekog regionalnog suda za ljudska prava ili nekog drugog mehanizma i ako da, koje su prirode neki skoro riješeni ili još neriješeni slučajevi i kakav je napredak postignut u tim predmetima ako je to moguće.

E. Opšti okvir za promociju ljudskih prava na nacionalnom nivou

48. Države treba da navedu napore koje su uložile u promociju poštovanja svih ljudskih prava u zemlji, uključujući i ulogu koju igra građansko društvo. Posebno, države treba da daju informacije o:

- (a) *Nacionalnim i regionalnim parlamentima i skupštinama.* Uloga i aktivnosti nacionalnih parlamenata i drugih skupština nižeg nivoa, regionalnih, pokrajinskih ili opštinskih parlamenata ili organa u promociji i zaštiti ljudskih prava uopšteno i posebno međunarodnih ugovora o ljudskim pravima;
- (b) *Nacionalnim institucijama za ljudska prava.* Sve institucije stvorene u cilju zaštite i promocije ljudskih prava na nacionalnom nivou uključujući i one sa specifičnim odgovornostima u odnosu na rodnu ravnopravnost, rasne odnose i prava djece, njihov precizno određen manda, sastav, finansijske resurse i aktivnosti i da li se takve institucije smatraju nezavisnima u skladu s“Principima koji se odnose na status nacionalnih institucija” (Pariski principi) E/1992/22 (A/RES/48/134);
- (c) *Objavljivanju instrumenata ljudskih prava.* U kom obimu su međunarodni instrumenti ljudskih prava koje je država potpisala prevedeni, objavljeni i i distribuirani u zemlji na svim nacionalnim, lokalnim, manjinskim ili domorodačkim jezicima, između ostalog i u pojednostavljenim i dostupnim verzijama;
- (d) *Promocija osviještenosti državnih službenika o ljudskim pravima.* Sve preduzete mjere da bi se obezbijedila dodatna edukacija i obuka uopšteno o

ljudskim pravima i posebno o međunarodnim instrumentima ljudskih prava, namijenjeno funkcionerima iz organa vlasti, te drugim javnim službenicima uključujući i nastavnike, pripadnike organa javnog reda što obuhvata policiju, carinu i imigracione službe, sudije, tužioce, advokate, pripadnike oružanih snaga, granične čuvarе, zatvorske čuvarе, medicinske doktore, zdravstvene radnike i socijalne radnike;

- (e) *Promocija osviještenosti o ljudskim pravima kroz obrazovne programe i javno informisanje pod patronatom države.* Mjere preduzete na promociji poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu s Univerzalnom deklaracijom kroz obrazovanje i obuku. Treba dati detalje o uključivju edukacije o ljudskim pravima u okviru školskih programa, programa za edukaciju odraslih i javnih informativnih kampanja koje finansira država, te obim u kome je takva edukacije dostupna na nacionalnim, lokalnim, manjiinskim ili domorodačkim jezicima.
- (f) *Promocija osviještenosti o ljudskim pravima kroz masovne medije.* Uloga informativnih masovnih medija, t.j. štampe, radija i televizije u objavljivanju pitanja koja se tiču ljudskih prava i distribucije informacija o ciljevima i principima instrumenata o ljudskim pravima. Treba posvetiti pažnju dostupnosti ovakvih informacija na svim nacionalnim, lokalnim, manjinskim ili domorodačkim jezicima;
- (g) *Uloga građanskog društva što obuhvata i nevladine organizacije.* Trenutni status građanskog društva što obuhvata i nevladine organizacije, njihove aktivnosti i programi u zemlji i obim u kome su oni predmet državnih propisa, te koraci koje vlast preduzima za podsticanje i promociju razvoja građanskog društva u cilju obezbjeđenja promocije i zaštite ljudskih prava;
- (h) *Alokacija budžeta i trendovi.* Tamo gdje su oni dostupni, budžetske alokacije i trendovi u procentima nacionalnog ili regionalnog budžeta ili bruto domaćeg proizvoda (BDP) i to razbijeno prema polu, zatim iznosi koji su namijenjeni za ispunjavanje obaveza države u odnosu na ljudska prava i odredaba ugovora i rezultati eventualnih relevantnih procjena budžeta;

- (i) *Saradnja i pomoć u razvoju*. Obim u kome država realizuje saradnju ili prima pomoć ili neku drugu vrstu podrške u vezi s promocijom ljudskim pravima, što obuhvata i budžetke alokacije. Informacije o obimu u kome država obezbjeđuje saradnju u razvoju ili pomoć drugim državama u vezi s promocijom ljudskih prava u tim državama.

49. Država koja podnosi izvještaj treba da navede sve faktore i poteškoće opšte prirode, ako ih je bilo, koji utiču na ili ometaju primjenu međunarodnih standarda ljudskih prava na nacionalnom nivou.

F. Uloga procesa izvještavanja u promociji ljudskih prava na nacionalnom nivou

50. Država koja podnosi izvještaj treba da opiše proces pripreme izvještaja. To treba da obuhvati informacije o sljedećem:

- (a) Učešće organa vlasti na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou i gdje je to u skladu s prilikama na federalnom i pokrajinskom nivou;
- (b) Nezavisno učešće, gdje je to odgovarajuće, nacionalnih institucija za ljudska prava ustanovljenih u skladu s Pariskim principima u procesu izvještavanja, u praćenju izvještaja države ugovornim organima i u aktivnom monitoringu primjene zaključnih napomena/komentara ugovornih organa na nacionalnom nivou;
- (c) Učešće nevladinih organizacija i drugih elemenata građanskog društva u svim fazama procesa izvještavanja na nacionalnom nivou što obuhvata i javne debate o nacrtu izvještaja države ugovornim organima i/ili nacionalnog odgovora na zaključne napomene/komentare ugovornih organa;
- (d) Učešće onih koji su najviše pogođeni specifičnim odredbama relevantnih ugovora što obuhvata žene, djecu i grupe stanovništva kao što su stariji, etničke grupe, rasne, domorodačke, vjerske, jezičke ili kulturne grupe ili manjine, lica s invaliditetom, članovi političkih stranaka ili organizacija, imigranti i radnici migranti, izbjeglice, interno raseljena lica, tražitelji azila i strani državljani;

- (e) Koraci koji su preduzeti za objavljivanje izvještaja da bi bio dostupan svima što uključuje i njegovo prevođenje i distribuciju na nacionalne, lokalne, manjinske i domorodačke jezike i distribuciju, te njegovu dostupnost u formi kojoj mogu pristupiti djeca i čulno hendikepirani;
- (f) Dešavanja, kao što su parlamentarne debate i državne konferencije, radionice, seminari, radio ili televizijske emisije i publikacije u kojima se objašnjava sadržaj izvještaja, te sva slična dešavanja preduzeta tokom izvještajnog perioda.

Praćenje zaključnih opaski/komentara organa koji prate provođenje ugovora o ljudskim pravima – ugovornih organa

51. Države treba da navedu mjere i procedure usvojene ili predviđene, ako ih ima, za obezbjeđenje što šire distribucije i efikasnog praćenja zaključnih opaski ili preporuka ugovornih organa izdatih nakon razmatranja izvještaja države što obuhvata i eventualnu debatu u parlamentu i medijsko praćenje.

52. Specifične informacije o koracima preduzetima u cilju provođenja u djelo svake preporuke određenog ugovornog organa treba da budu date u specifičnom dokumentu koji se odnosi konkretno na taj ugovor koji se dostavlja relevantnom ugovornom organu (vidjeti niže Drugi dio izvještaja).

G. Druge vezane informacije o ljudskim pravima

53. Države se pozivaju da razmotre sljedeće dodatne izvore informacija da bi ih eventualno uključile u glavni zajednički dokument.

Praćenje međunarodnih konferencija

54. Države mogu obezbijediti relevantne informacije o praćenju primjene deklaracija, preporuka ili obaveza prihvaćenih na svjetskim konferencijama i tome da li je njihova primjena imala uticaj na stanje ljudskih prava u zemlji. Spisak relevantnih konferencija koji nije konačan dat je u prilogu 3.

55. Ako spomenute konferencije podrazumijevaju i podnošenje izvještaja, države mogu uvrstiti informacije sadržane u tim izvještajima u svoj izvještaj ugovornim organima.

Posebno, izvještavanje o milenijumskim razvojnim ciljevima je od posebnog interesa za mnoge komitete u onoj mjeri u kojoj svaki pojedini cilj utiče na odnosne članove određenog ugovora o ljudskim pravima (vidjeti prilog 5).

3. Primjena materijalnih odredaba o ljudskim pravima zajedničkih za sve ili za većinu ugovora

56. Ovaj dio treba da se pozabavi mjerema koje je preduzela država da bi obezbijedila primjenu prava sadržanih u glavnim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koja su zajednička za sve ugovore ili za više njih. Da bi pomogla državama u prezentaciji relevantnih informacija koje se odnose na materijalne odredbe o pravima na koherentan i dobro strukturisan način, odnosni članovi mogu se svrstati u grupe i biti obrađeni zajedno. Glavni zajednički dokument treba da obuhvati dio o nediskriminaciji i ravnopravnosti (H) i on može obuhvatiti, *inter alia*, sljedeće dodatne grupe: (I) efikasni lijekovi (J) proceduralne garancije (K) učešće u javnom životu (bez ponavljanja informacija ovrštenih u dio B); (L) život, sloboda i bezbjednost čovjeka (M) brak i porodica (N) ekonomska i socijalna pitanja (N) obrazovanje.

57. Zemlja koja podnosi izvještaj treba da odluči koje informacije će uvrstiti u zajedničkih glavni dokument, a koje da ostavi za dokument specifičan za konkretni ugovor u skladu s ciljevima navedenima u gornjim paragrafima 27 i 28. Specifični dokument za određeni ugovor, ne treba u principu da sadrži informacije koje treba da budu uvrštene u specifični dokument za drugi ugovor.

58. Ako su u raznim ugovorima uspostavljeni specifični standardi u odnosu na odnosne materijalne odredbe ljudskih prava, država koja podnosi izvještaj treba da se tim pitanjem pozabavi u glavnom zajedničkom dokumentu prema najprogresivnijem ili najviše zaštitničkom standardu.

59. Statistički podaci i drugi pokazatelji koji se odnose na više prava mogu se prezentovati kao dodatak izvještaju.

H. Nediskriminacija i ravnopravnost

60. Ovaj dio se bavi ispitivanjem primjene opšte obaveze države da ukine diskriminaciju i da promoviše ravnopravnost za sve u sklad sa članovima 1 i 2 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Ona se bavi sljedećim podudarnim

odredbama: članovi 2(1) i 3 ICCPR-a; članovi 2(2) i 3 ICESCR-a; članovi 2-7 ICERD-a; članovi 2 i 9-16 CEDAW-a; član 2 CRC-a; članovi 7, 18, 25, 27 CMW. CAT se na princip ravnopravnosti poziva preambuli.

61. Izvještaji treba da prezentuju informacije o mjerama preduzetima za ukidanje diskriminacije u svim oblicima u uživanju građanskih, političkih, kulturnih, ekonomskih i socijalnih prava i da promoviše ravnopravnost za svakon u državi. Diskriminacija obuhvata sve oblike diskriminacije na osnovu, *inter alia*, rase, boje, pola, dobi, porijekla, invalidnosti, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, nacionalno-etničkog ili društvenog porijekla, ekonomskog položaja, imovine, bračnog stanja, rođenja, državljanstva, boravka ili drugog statusa. Izvještaji treba da nabroje korake koje je preduzela država da naglasi i formalnu i materijalnu ravnopravnost svih grupa koje su predmet diskriminacije.

62. Izvještaji treba da se bave situacijom u zemlji u odnosu na sve grupe lica koje mogu biti izložene diskriminaciji što obuhvata, *inter alia*, žene, djecu (uključujući vanbračnu i djecu koja žive i/ili rade na ulici), starije, etničke, rasne, domorodačke, vjerske, jezičke ili kulturne grupe ili manjine, lica s invaliditetom, lica koja žive s HIV/AIDS-om, članovi političkih stranaka ili organizacija, imigranti i radnici migranti, izbjeglice, interno raseljena lica, tražitelji azila i drugi strani državljani.

63. Izvještaj treba da navede da li je princip nediskriminacije uključen kao opšti obavezujući princip u ustav ili povelju o pravima ili u domaće propise, da li su svi mogući osnovi za diskriminaciju navedeni u odredbama zakona i da li se te odredbe neke od konvencija (propisa) specifično primjenjuju na sve grupe identifikovane kao grupe kojima je potrebna zaštita.

64. Treba dostaviti informacije o koracima koji su preduzeti da se obezbijedi sprečavanje i borba protiv diskriminacije u svim njenim oblicima i u zakonu i u praksi. U slučajevima kada odredbe neke konvencije zahtijevaju od država-potpisnica da donesu posebne krivične zakone i stave izvan zakona određene oblike diskriminacije, izvještaj treba da nabroji da li su specifični zakoni usmjereni ka primjeni takvih odredaba usvojeni ili je njihovo usvajanje u planu. Ako takvi specifični propisi nisu usvojeni, izvještaj treba da dostavi informaciju o tome kako i u kojoj mjeri odredbe

postojećih krivičnih zakona, prema praksi sudova, efikasno provode u praksu obaveze države-potpisnice koje proističu iz osnovnih instrumenata ljudskih prava.

65. Države treba da opišu sve ključne probleme u primjeni odredaba konvencija koje se odnose na nediskriminaciju i njihove planove za rješavanje tih problema. Izvještaj treba da procijeni napredak postignut u prevenciji i borbi protiv svih oblika diskriminacije uključujući i one do kojih dolazi usljed štetnih ili negativnih tradicionalnih praksi. Ukoliko pripadnicima nekih specifičnih grupa kojima je potrebna zaštita prema raznim konvencijama nisu zagarantovana sva prava navedena u tim konvencijama, izvještaj treba da objasni opravdanje za takvu diskriminatornu praksu koja postoji i korake koji se preduzimaju ili planiraju preduzeti za eliminaciju takve diskriminacije.

66. Situacija u vezi s podjednakim uživanjem svih prava od strane pripadnika određenih grupa prema raznim ugovorima o ljudskim pravima treba da bude posebno obrađena. Izvještaji treba da navedu prepreke za njihovo učešće na ravnopravnoj osnovi s ostalim pripadnicima društvene zajednice u političkom, ekonomskom i kulturnom životu u svojim zemljama i treba da daju informacije o vrsti i učestalosti slučajeva nepoštovanja principa ravnopravnosti.

67. Države treba da navedu da li su usvojene specifične mjere za smanjenje ekonomskih, socijalnih i geografskih nejednakosti, na primjer između ruarlnih i urbanih područja, u cilju sprečavanja diskriminacije najosjetljivijih grupa i opisati efekte takvih mjera.

68. Države treba da navedu mjere, to obuhvata i obrazovne programe i javne informativne kampanje, preduzete radi sprečavanja i eliminacije negativnih stavova prema zaštićenih grupa i predrasuda u odnosu na njih koje ih sprečavaju da u potpunosti uživaju svoja ljudska prava i opisati efekte tih mjera.

Jednakost pred zakonom i podjednaka zakonska zaštita

69. Ova grupa ispituje provođenje u praksu obaveze države da garantuje ravnopravnost pred zakonom i podjednakom zaštitu u skladu sa članom 7 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Ona se bavi sljedećim podudarnim odredbama: članovi 14(1) i 26 ICCPR-a; član 5(a) ICERD-a; član 15 CEDAW-a; član 18(1) CMW-a. Pitanja koja se tiču ovog prava takođe su predmet člana 9(2) CRC-a i člana 12 i 13 CAT-a.

70. Države treba da opišu specifične mjere preduzete u cilju garantovanja prava na jednakost pred zakonom i podjednakom zaštitom za svakoga u jurisdikciji dotične države uključujući i mjere preduzete da bi se obezbijedilo da diskriminirani pripadnici gore spomenutih grupa dobiju istu zaštitu od svake diskriminacije kojom se krše odredbe konvencija koje je država potpisala i od podsticanja na takvu diskriminaciju.

Specijalne mjere za ubrzanje napretka prema ravnopravnosti

71. Određeni dokumenti dopuštaju, a pod nekim okolnostima i zahtijevaju, usvajanje privremenih specijalnih mjera pod specifičnim okolnostima da bi se pomoglo napredovanje ka ravnopravnosti. O ovim mjerama se govori u sljedećim odredbama: član 27 ICCPR-a; član 2(3) ICESCR-a; članovi 1(4) i 2(2) ICERD-a; članovi 4 i 14 CEDAW-a; članovi 22 i 23 CRC-a. Posljedice ovih mjere su od interesa za sve komitete.

72. Države treba da opišu da li specijalne mjere, posebno privremene specijalne mjere preduzete u cilju ubrzanja *de facto* ravnopravnosti za članove određenih grupa koje štite odredbe o nediskriminaciji bilo kog ugovora o ljudskim pravima koji je prihvatila država, kao i uticaj tih mjera. Ako su navedene mjere privremene, država treba da navede vremenski okvir u kome očekuje da će biti postignut cilj, a to je ravnopravnost u mogućnostima i u ophođenju i kada će te mjere biti ukinute.

**DRUGI DIO IZVJEŠTAJA: SPECIFIČNI DOKUMENT KOJI SE ODNOSI NA
KONKRETNI UGOVOR O LJUDSKIM PRAVIMA**

73. Specifični dokument koji se odnosi na konkretni ugovor o ljudskim pravima treba da sadrži sve informacije koje se odnose na primjenu onog specifičnog ugovora o ljudskim pravima koji isključivo ili principijelno zanima Komitet nadležan za praćenje njegovog provođenja. Ovaj dio izvještaja omogućava Komitetu da fokusira pažnju na specifičnija pitanja primjene određene konvencije.

74. Dokument treba da obuhvati sljedeće informacije:

- (a) Informacije koje zahtijeva relevantni ugovorni organ u svojim smjernicama o specifičnom dokumentu za taj dotični ugovor i stoga nisu uvrštene u prvi dio izvještaja (glavni zajednički dokument);
- (b) Informacije koje zahtijeva relevantni ugovorni organ a koje imaju za cilj da dopune informacije date u glavnom zajedničkom dokumentu u slučajevima kada komitet zahtijeva specifičnije informacije;
- (c) Gdje je to primjenljivo, informacije o specifičnim koracima učinjenima da bi se riješila određena pitanja koja je pokrenuo ugovorni organ u zaključnim napomenama /komentarima o prethodnom izvještaju države-potpisnice.

75. Svaki komitet može izdati specifične smjernice za pripremu drugog dijela izvještaja u skladu s ovim zajedničkim smjernicama.

DODATAK 1

Mandat ugovornih organa da zahtijevaju izvještaje od država-potpisnica

Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Član 16

1. Države članice ovog pakta obavezuju se da podnesu, prema odredbama ovog dijela pakta, izvještaje o mjerama koje budu usvojile kao i o napretku postignutom u cilju obezbjeđenja poštovanja prava priznatih u Paktu.

2. (a) Svi izvještaji se upućuju generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija koji dostavlja njihovu kopiju Ekonomskom i socijalnom vijeću na razmatranje u skladu s odredbama ovog Pakta; [...]

Član 17

1. Države članice ovog Pakta podnose svoje izvještaje po etapama, prema programu koji će izraditi Ekonomsko i socijalno vijeće u roku od jedne godine računajući od dana stupanja na snagu ovog Pakta, nakon konsultacija sa zemaljama i zainteresovanim specijalizovanim agencijama.

2. Izveštaji mogu da iznesu faktore i teškoće koje ometaju ove države da u potpunosti izvrše svoje obaveze predviđene u ovom Paktu.

3. U slučaju da je država članica ovog Pakta već uputila Ujedinjenim nacijama ili nekoj specijalizovanoj agenciji informacije o tome, neće biti potrebno da se dupliraju ove informacije, nego će biti dovoljno pozvati se na njih.

Međunarodni Konvencija o građanskim i političkim pravima

Član 40

1. Države članice ovog Pakta se obavezuju da podnose izvještaje o mjerama koje budu usvojile, radi ostvarivanja prava priznatih u ovom Paktu, kao i o napretku ostvarenom u uživanju ovih prava:

a) u roku od godine dana, računajući od dana stupanja na snagu ovog Pakta za svaku zainteresovanu državu članicu ponaosob;

b) zatim, kad god Komitet to zatraži.

2. Svi izvještaji uputit će se Generalnom sekretaru Ujedinjenih naroda, koji će ih dostaviti Komitetu radi razmatranja. U izvještaju će se ukazati, u slučaju potrebe, na činioce i teškoće koji utiču na provođenje u život odredaba ovog Pakta.

3. Generalni sekretar Ujedinjenih naroda može, pošto se posavjetuje sa Komitetom, dostaviti specijalizovanim ustanovama prepis svih dijelova izvještaja koji imaju veze s djelokrugom njihove nadležnosti.

4. Komitet proučava izvještaje koje su podnijele države članice ovog Pakta. On upućuje državama članicama svoje vlastite izvještaje, kao i sve opće primjedbe koje bude smatrao pogodnim. Komitet može isto tako dostaviti Ekonomskom i socijalnom vijeću ove primjedbe, proračene prepisom izvještaja koje je primio od država članice ovog Pakta.

5. Države članice ovog Pakta mogu podnositi Komitetu mišljenja o svim primjedbama koje budu učinjene na osnovu stava 4. ovog člana.

Međunarodna Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije

Član 9

1. Države članice obavezuju se da podnesu generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija izvještaj o zakonskim, sudskim, administrativnim ili drugim mjerama donesenima u cilju provođenja odredaba ove konvencije da bi ga razmatrilo Komitet:

(a) u roku od godinu dana računajući od stupanja na snagu Konvencije za svaku zainteresiranu državu u pogledu onoga što se na nju odnosi i

(b) zatim, svake dvije godine, a, osim toga, svaki put kada Komitet to zatraži. Komitet može da zatraži naknadno obavještenje od država članica.

[...]

Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena

Član 18

1. Države članice obavezuju se da Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija podnesu, radi razmatranja u Komitetu, izvještaj o zakonodavnim, sudskim, upravnim ili drugim

mjerama koje su usvojile radi primjene odredaba Konvencije, kao i napretku ostvarenom u tom periodu:

(a) u roku od godinu dana poslije stupanja Konvencije na snagu u odnosnoj državi;

(b) nakon toga najmanje svake četvrte godine i uvijek kad to Komitet zatraži.

2. U izvještajima se mogu navesti faktori i teškoće koji utiču na to do koje mjere se izvršavaju obaveze koje proističu iz ove Konvencije.

Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

Član 19

1. Države članice podnose Komitetu, preko Generalnog sekretara Ujedinjenih naroda, izvještaj o mjerama što su ih poduzele da bi ispunile svoje obaveze u skladu s ovom konvencijom, u roku od jedne godine, računajući od stupanja na snagu Konvencije za zainteresiranu državu članicu. Države članice podnose zatim dopunski izvještaj svake četiri godine o svim novim poduzetim mjerama i druge izvještaje koje Komitet zatraži.

2. Generalni sekretar Ujedinjenih naroda dostavlja izvještaj svim državama članicama.

3. Komitet razmatra svaki izvještaj i može davati uopćene komentare o izvještaju koje ocijeni potrebnima, a te komentare dostavlja svakoj zainteresiranoj državi članici. Ta država članica može Komitetu kao odgovor dostaviti sve primjedbe koje smatra korisnima.

[...]

Konvencija o pravima djeteta

Član 44

1. Države članice obavezuju se da Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija podnesu, radi razmatranja u Komitetu, izvještaj o zakonodavnim, sudskim, upravnim ili drugim mjerama koje su usvojile radi primjene prava koje priznaje ova Konvencije, kao i napretku ostvarenom u tom periodu u uživanju tih prava:

a) u roku od dvije godine od stupanja na snagu Konvencije za određenu državu-potpisnicu;

b) nakon toga, svakih pet godina.

2. Izvještaji sačinjeni po ovome članu naznačiće faktore i teškoće, ako ih ima, koje su uticale na stepen ispunjavanja obaveza po ovoj Konvenciji. Izvještaj će takođe sadržavati dovoljno podataka da bi se Komitetu pružilo sveobuhvatno

razumijevanje provođenja Konvencije u dotičnoj zemlji.

3. Izvještaji pripremljeni po ovom članu će također ukazivati na činjenice i teškoće, ako ih ima, koje utiču na provođenje Konvencije i sadržavat će informacije o karakteristikama migracionih tokova u koje je država članica na koju se to odnosi uključena.
4. Komitet može zahtijevati od država-potpisnica daljnje podatke bitne za provođenje Konvencije.
5. Komitet će Generalnoj skupštini preko Ekonomskog i Društvenog savjeta svake dvije godine podnijeti izvještaj o svojim djelatnostima
6. Države-potpisnice će učiniti svoje izvještaje široko dostupnim javnosti u svojim zemljama.

Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica

Član 73

1. Države članice obavezuju se da Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija podnesu, radi razmatranja u Komitetu, izvještaj o zakonodavnim, sudskim, upravnim ili drugim mjerama koje su usvojile radi primjene odredaba Konvencije:

b) u roku od jedne godine od stupanja na snagu Konvencije za određenu državu-potpisnicu;

b) nakon toga, svakih pet godina i kad god to Komitet zatraži.

2. Izvještaji pripremljeni po ovom članu će također ukazivati na činjenice i teškoće, ako ih ima, koje utiču na provođenje Konvencije i sadržavaće informacije o karakteristikama migracionih tokova u koje je država članica na koju se to odnosi uključena.
3. Komitet odlučuje o eventualnim daljim smjernicama koje se odnose na sadržaj izvještaja.
4. Države-potpisnice će učiniti svoje izvještaje široko dostupnim javnosti u svojim zemljama.

Član 74

1. Komitet će proučiti izvještaje koje podnesu države članice i ako to bude smatrao potrebnim poslati komentare državi članici koja je u pitanju. Ova država članica može podnijeti Komitetu primjedbe na komentare Komiteta u skladu sa ovim članom. U vezi s

razmatranjem ovih izvještaja Komitet može zahtijevati dodatne informacije od država članica. [...]

DODATAK 2

Međunarodne konvencije koje se odnose na pitanja ljudskih prava

A. Glavne međunarodne konvencije i protokoli o ljudskim pravima

Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Međunarodni Pakt o građanskim i političkim pravima

Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije

Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena

Konvencija protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka

Konvencija o pravima djeteta

Međunarodne Konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica

Opcioni Protokol uz KPD o uključenosti djece u oružane sukobe

Opcioni Protokol uz KPD o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji

Opcioni Protokol uz Pakt o građanskim i političkim pravima (CCPR) o pojedinačnim predstavkama

Drugi Opcioni Protokol uz CCPR u vezi s ukidanjem smrtne kazne

Opcioni Protokol uz Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u vezi s pojedinačnim predstavkama i postupcima ispitivanja

Opcioni Protokol uz Komitet protiv torture koji se odnosi na redovne posjete nacionalnih i međunarodnih institucija mjestima za smještaj lica lišenih slobode

B. Druge konvencije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima i konvencije s tim u vezi

Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948.

Konvencija o ropstvu iz 1926. s izmjenama i dopunama iz 1955.

Konvencija o suzbijanju trgovine licima i eksploatacije prostitucije drugih iz 1949.
Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. i njen Protokol iz 1967.

Konvencija o statusu osoba bez državljanstva iz 1954.

Konvencija o smanjenju apatridstva iz 1961.

Rimski Statut Međunarodnog suda pravde iz 1998.

Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala iz 2000. i njeni protokoli protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i vazduhom i za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebno žena i djece

C. Konvencija Međunarodne organizacije rada – ILO

Konvencija o nedeljnom odmoru (industrija) iz 1921. (br. 14)

Konvencija o prinudnom radu iz 1930. (br. 29)

Konvencija o inspekciji rada iz 1947. (No. 81)

Preporuka o migraciji radi zaposlenja iz 1949. (br. 86)

Konvencija o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje iz 1948. (br. 87)

Konvencija o migraciji radi zaposlenja iz 1949. (br. 97)

Konvencija o pravu na organizovanje i kolektivno pregovaranje iz 1949. (br. 98)

Konvencija o jednakoj naknadi iz 1951. (br. 100)

Konvencija o ukidanju prisilnog rada iz 1957. (br. 105)

Konvencija o nedeljnom odmoru (trgovina i kancelarije) iz 1957. (br. 106)

Konvencija o diskriminaciji (zaposlenje i zanimanje) 1958. (br. 111)

Konvencija o politici zapošljavanja iz 1964. (br. 122)

Konvencija o inspekciji rada (poljoprivreda) iz 1969. (br. 129)

Konvencija o utvrđivanju minimalnih plata iz 1970. (br. 131)

Konvencija o plaćenim praznicima (revidirana) iz 1970. (br. 132)

Konvencija o minimlnoj dobi iz 1973. (br. 138)

Konvencija o radnicima migrantima (dodatne odredbe) iz 1975. (br.143)

Preporuka o radnicima migrantima iz 1975. (br.151)

Konvencija o radnim odnosima (državna služba) iz 1978. (br. 151)

Konvencija o zaštiti na radu i zdravstvenoj zaštiti iz 1981. (br. 155)

Podjednake mogućnosti i podjednako postupanje s radnicima ženama i muškarcima:

Konvencija o odgovornostima prema radnicima s porodicama iz 1981 (br. 156)

Konvencija o domorodačkim i plemenskim narodima u nezavisnim državama iz 1989.
(br. 169)

Konvencija o najgorim oblicima dječjeg rada iz 1999. (br. 182)

D. Konvencije Obrazovne, naučne i kulturne organizacije Ujedinjenih nacija – UNESCO

Konvencija protiv diskriminacije u obrazovanju 1960.

E. Konvencije Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu

Konvencija koja se odnosi na rješavanje sukoba između prava državljanstva i prava domicila iz 1955.

Konvencija o pravu koje se primjenjuje na obavezu izdržavanja djece iz 1956.

Konvencija koja se odnosi na priznavanje i izvršenje odluka vezanih za obavezu izdržavanja djece iz 1958.

Konvencija koja se odnosi na ovlaštenja organa vlasti i važećeg prava u odnosu na zaštitu maloljetnika iz 1961.

Konvencija o nadležnosti, važećem pravu i priznavanju odluka vezanih za usvajanja iz 1965.

Konvencija o važećem pravu u vezi s obavezom izdržavanja iz 1973.

Konvencija o priznavanju razvoda i zakonskih razdvajanja iz 1970.

Konvencija koja se odnosi na priznavanje i izvršenje odluka vezanih za obavezu izdržavanja iz 1973.

Konvencija o građanskim aspektima međunarodnih otmica djece 1973.

Konvencija o proslavi i priznavanju važenja brakova 1978.

Konvencija o važećem pravu za režim bračne imovine 1978.

Konvencija o međunarodnom pristupu pravdi 1980.

Konvencija o važećem pravu za nasljeđivanju nekretnina preminulih lica 1989.

Konvencija o zaštiti djece i saradnji u odnosu na međudržavna usvajanje 1993.

Konvencija o nadležnosti, važećem pravu, priznavanju, izvrđenju i saradnji u vezi s roditeljskom odgovornošću i mjerama zaštite djece iz 1996.

Konvencija o međunarodnoj zaštiti odraslih iz 2002.

F. Ženevska Konvencija i drugi ugovori o međunarodnom humanitarnom pravu

Ženevska Konvencija (I) za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama na bojnopolju 1949.

Ženevska Konvencija (II) za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru iz 1949.

Ženevska Konvencija (III) koja se odnosi na postupanje s ratnim zarobljenicima 1949.

Ženevska Konvencija (IV) koja se odnosi na zaštitu civila u vrijeme rata. Ženeva 1949.

Dodatni Protokol uz ženevske konvencije iz 12. avgusta 1949. koji se odnosi na zaštitu žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) 1977

Dodatni Protokol uz ženevske konvencije iz 12. avgusta 1949. koji se odnosi na zaštitu žrtava oružanih sukoba koji nemaju međunarodni karakter (Protokol II) 1977.

Otavska konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i transporta protivpješadijskih mina, te njihovom uništavanju 1987.

DODATAK 3
Svjetske konferencije

Svjetski samit o informatičkom društvu 2003.-2005.;

Svjetski samit o održivom razvoju iz 2002.;

Svjetska konferencija protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i netolerancije s tim u vezi 2001.;

Konferencija Ujedinjenih nacija o najnerazvijenijim državama 2001.;

Millenijumski samit iz 2000.;

Druga Konvencija Ujedinjenih nacija o ljudskim naseljima (Habitat II) 1996.;

Četvrta svjetska konferencija o ženama 1995.;

Svjetski samit za društveni razvoj 1995.;

Međunarodna konferencija o stanovništvu i razvoju 1994.;

Svjetska konferencija o ljudskim pravima 1993.;

Konferencija Ujedinjene nacije-a o životnoj sredini i razvoju (Samit o zemlji) 1992.;

Svjetski samit za djecu 1990.

DODATAK 4

Pokazatelji koji se odnose na ljudska prava

Statistički dodatak izvještaju treba da sadrži sljedeće pokazatelje grupisane prema polu i drugim grupama stanovništva po mogućnosti:

Zemlja i ljudi

Država koja podnosi izvještaj treba da dostavi tačne informacije o glavnim demografskim karakteristikama stanovništva kao što je:

Rast stanovništva

Gustoća stanovništva

Korištenje zemljišta

Jezik stanovništva prema maternjem jeziku

Vjera

Dobna struktura stanovništva

Odnos zavisnosnih građana (postotak stanovništva ispod 15 godina (**ispod 18**) i preko 65 godina života)

Pol

Proporcija stanovništva iz ruralnih i urbanih sredina

Statistike o rođenju

Statistike o umiranju

Očekivani životni vijek

Stopa fertiliteta

Veličina domaćinstva

Postotak domaćinstava sa samohranim roditeljem i domaćinstava koje vodi žena

Društvene, ekonomske i kulturne statistike

Država koja podnosi izvještaj treba da dostavi tačne informacije o standardu života u svako segmentu stanovništva što obuhvata sljedeće:

Dohodak *per capita*

Udio (za domaćinstvo) potrošnje za hranu, stanovanje, zdravlje i obrazovanje

Postotak stanovništva ispod nacionalne granice siromaštva

Postotak stanovništva ispod minimalnog nivoa normiranog unosa prehranbenh namirnica

Koeficijen Gini (koji se odnosi na raspodjelu dohotka)

Učestalost pothranjenosti djece ispod pet godina života

Mortalitet djece, mortalitet majki

Uzroci smrti

Stopa infekcije HIV/AIDS-om

Neupisivanje u osnovnu i srednju školu

Postotak pohađanja nastave i stopa završavanja škole u osnovnom i srednjem obrazovanju

Stopa napuštanja školovanja

Odnos broja nastavnika prema broju učenika

Stopa pismenosti

Stopa nezaposlenosti

Zaposlenost po sektorima gdje treba navesti i razliku između formalnog i neformalnog sektora

Učešće u radu prema polu, vjeri i grupama stanovništva.

Pokrivenost stanovništava masovnim medijima, cirkulacija dnevnih novina i knjiga, razlučeno prema jeziku.

Bruto domaći proizvod (GDP)

Stopa rasta

Bruto nacionalni dohodak

Stopa inflacije

Javna potrošnja kao postotak BDP

Vanjski i domaći javni dug

Udio međunarodne pomoći u javnim prihodima i trošak za razvoj

Statistike o političkom sistemu i vršenju pravde

Država koja podnosi izvještaj treba da dostavi tačne informacije o izbornim i političkim karakteristikama zemlje što obuhvata sljedeće:

Broj priznatih političkih stranaka

Raspodjela zakonodavnih mjesta (mjesta u parlamentu) po strankama

Postotak žena u parlamentu

Periodičnost izbora na nacionalnom i lokalnom nivou

Izlaznost glasača

Statistike u odnosu na kriminalitet i informacije o vršenju pravde, između ostalog i sljedeće:

Broj krivičnih predmeta

Broj predmeta po sudiji

Zatvorska populacija uz analizu preme krivičnom djelu i dužini kazne

Smrt u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija

Učestalost pribjegavanje smrtnoj kazni

Broj zatvorenika osuđenih na smrt i dužina čekanja na izvršenje kazne

DODATAK 5

Milenijumski razvojni ciljevi

Milennijumski razvojni ciljevi i konvencije o ljudskim pravima

Cilj 1 (iskorijeniti krajnje siromaštvo i glad): ICESCR (čl. 11 i opšti komentar 12), CRC (čl. 24(2) i 27(3));

Cilj 2 (postići univerzalno osnovno obrazovanje): ICESCR (čl. 13 i 14, te opšti komentar br. 11), CRC (čl. 28 a i opšti komentar 1), CERD (čl. 5 i 7);

Cilj 3 (promocija rodne ravnopravnosti i osnaženje žena): CEDAW; ICESCR (čl. 3 and 7(a)(i)); ICCPR (čl. 3, 6(5) i 23(2)); CRC (čl. 2); CERD (opšti komentar 25);

Cilj 4 (smanjiti mortalitet djece): CRC (čl. 6 i 24(2)(a)); ICESCR (čl. 12(2)(a), opšti komentar 14);

Cilj 5 (poboljšati zdravlje majki): CEDAW (čl. 10(h), 11(f), 12(1), 14(b), i opšti komentar 24; CERD (art. 5 e iv); ICESCR: opšti komentar 14; CRC (art. 24 (d));

Cilj 6 (borba protiv HIV/AIDS-a, malarije i drugih bolesti): međunarodne smjernice o HIV/AIDS-u i ljudskim pravima; ICESCR: opšti komentar 14; CRC (čl. 24(c) i opšti komentar 3);

Cilj 7 (obezbijediti održivost životne sredine) zdravstveno ispravna voda za piće:
ICESCR: opšti komentar 15 i 14, sirotinjska naselja: ICESCR: opšti komentar 4 i 7;
CRC (čl. 24(c));

Cilj 8 (razviti globalno partnerstvo za razvoj): Povelja Ujedinjenih nacija (čl. 1 (3)),
ICESCR (čl. 2), CRC (čl. 4).

- - - - -